

KHRI õppevahend

2. KHRI strateegilised küljed

KHRI õppevahend

Moodul 1: sissejuhatus

Moodul 4: vajaduste
hindamine

Moodul 2: KHRI
strateegilised küljed

Moodul 5: ringhanked

Moodul 3: KHRI
õiguslikud küljed

Moodul 6: turu
kaasamine

Moodul 7:
menetlemine (KHRI
põhisektorid)

Mooduli 2 sisu

---

1. KHRI rakendamise strateegilised alused
2. KHRI raamistiku loomine
3. Toetuse leidmine KHRI jaoks
4. Kohaldamisala ja eesmärkide määramine
5. Strateegia arendamine
6. KHRI strateegia tõhus kasutuselevõtmine
7. Järelevalve ja aruandlus

KHRI rakendamise strateegilised alused

Miks on hankestrateegia KHRI jaoks tähtis?

Hankestrateegias
määratakse kindlaks,
kuidas tuleb hankeid
korraldada, et
hankepoliitikat rakendada.

MIKS ME SEDA TEEME?

KHRI rakendamise strateegilised alused

Miks on hankestrateegia KHRI jaoks tähtis?

„Riigihanked on strateegiline vahend ... [aga] ... strateegilisi hankevõimalusi ei kasutata piisavalt.“

Komisjoni teatis institutsioonidele: „Kuidas rakendada Euroopa riigihanked kogu Euroopa teenistusse“ (2017)

KHRI rakendamise strateegilised alused

Miks on hankestrateegia KHRI jaoks tähtis?

Strateegia aitab pikema aja jooksul **lõimida säästvust hanketegevusse**, nähes ette

- selged eesmärgid;
- kohustused;
- pideva arendamise.

KHRI rakendamise strateegilised alused

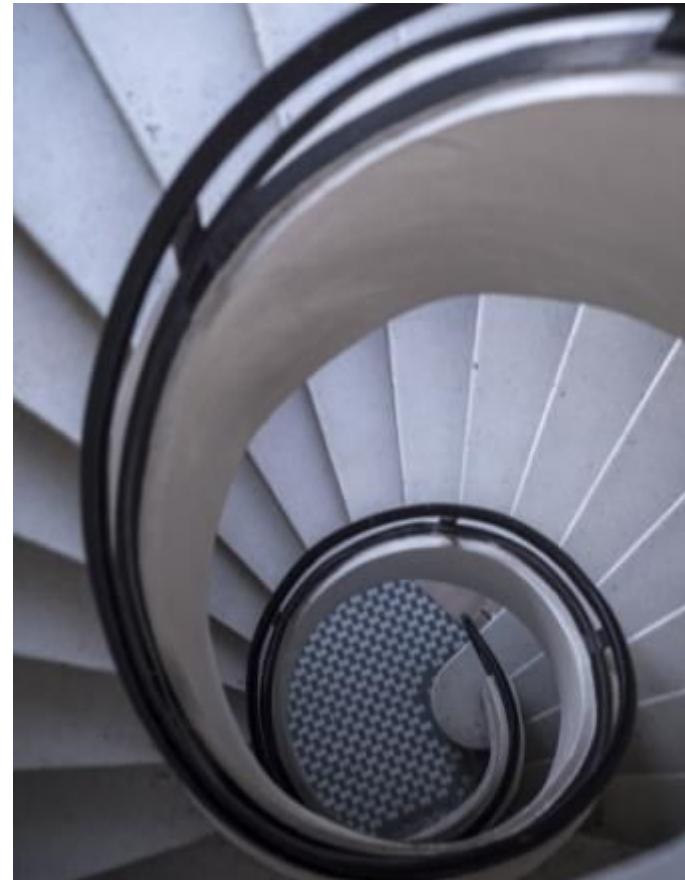
KHRI rakendusstrateegia sisu

Ettevalmistused

- Raamistiku loomine
- Toetuse leidmine

Juhtimisviis

1. Kohaldamisala ja eesmärkide määramine
2. Strateegia arendamine
3. Strateegia elluviimine
4. Järelevalve ja aruandlus

KHRI raamistiku loomine

Mis on KHRI eelised?

- **Keskkonnahoidliku poliitika eesmärkide täitmine**
kliimamuutuse, energiatõhususe ja õhu kvaliteedi osas
- **Finantstõhususe suurendamine**
- **Organisatsiooni maine parandamine**
- Õigusnõuete mittetäitmise **riski vähendamine**
- **Innovatsiooni** ja konkurentsivõimeliste säästvate lahenduste **edendamine** teie piirkonnas

KHRI raamistiku loomine

Kas leidub seonduvaid poliitikameetmeid?

KHR on vahend, mida saab kasutada mitmesuguste poliitiliste eesmärkide täitmiseks.

**Energiatõhususe
suurendamine**

**Süsinikneutraalseks
linnaks saamine**

**Kogu toit olgu
sertifitseeritud
mahetoode**

**Säästva linnaliikuvuse
edendamine**

**Ringmajanduse
arendamine**

Tooge esile olemasolevaid poliitilisi eesmärke, mida saab siduda KHRI rakendamisega.

KHRi raamistiku loomine

Selgitage välja head tavad

Esitage otsustajatele praktilisi näiteid eduka KHRi kohta.

Lisateave – kättesaadavad juhtumiuuringud:

Euroopa Komisjon on avaldanud [heade tavade näiteid](#) alates 2010. aastast;

projekt **GPP 2020** avaldas üle [100 juhtumiuuringu](#);

projekt **SPP Regions** avaldas [40 KHRi hankemudelit](#);

Procura+ Network koostas [tegevusprofiilid](#) iga osaleja kohta;

Sustainable Procurement Platform on koostanud [juhtumiuuringute andmebaasi](#).

KHRI raamistiku loomine

Uurige praeguseid tavasid

Astuge samm tagasi ja vaadake üle olemasolevad hankesüsteemid ja -tavad.

Paljudes organisatsioonides leitakse, et KHRI põhialused on juba olemas.

KHRI raamistiku loomine

Kuidas hankeid korraldatakse?

KHRI lähenemisviis sõltub organisatsiooni struktuurist.

- Kesksed hanked?
- Detsentraliseeritud hanked?
- Kategooriapõhine lähenemisviis?

Määrake kindlaks organisatsiooni hankestruktuur.

Kus on seda kõige parem rakendada?

Toetuse leidmine KHRI jaoks

KHRI poliitika

KHRI poliitika kolm tasandit

1. Üldine kohustus
2. Kohustus sellega seotud poliitika raames
3. Terviklik KHRI poliitika

Toetuse leidmine KHRI jaoks

KHRI poliitika – poliitika eesmärkide areng Barcelonas

2015 – säästvate kriteeriumide kohaldamise tehniline juhend 12 prioriteetse hankekategooria kohta.

2013 – võeti vastu *vastutustundlike riigihangete määrus*.

2010 – loodi *säästva linnanõukogu konventsioon*.

2006 – keskkonnahoidliku kontori programmi arendati edasi ja sellest sai programm „*+Sustainable City Council*“.

2001 – loodi *keskkonnahoidliku kontori programm*.

Toetuse leidmine KHRi jaoks

Sisedialoog ja -kommunikatsioon

Tähtis on pidev dialoog kõigiga, kes on KHRiga seotud või keda see mõjutab.

Küsi endalt:

„Milline näeks välja ideaalne keskkonnahoidlik hange *meie* organisatsioonis?“

Kohaldamisala ja eesmärkide määramine

Määrake kindlaks oma eesmärgid

Kohaldamisala – mis hanketoiminguid hõlmab strateegia teie organisatsioonis seoses järgmistega:

- **toote/teenuse kategooria** – mis on tähelepanu keskpunktis;
- **ulatus** – kas see hõlmab kogu organisatsiooni või ainult mõnda osakonda.

Eesmärgid – mida te seate eesmärgiks ja mis on teie **tulemuslikkusnäitajad**, et edukust määrata?

Kohaldamisala ja eesmärkide määramine

Kohaldamisala määramine

Tehke kindlaks KHRi prioriteetsed kategooriad, võttes arvesse järgmist:

- keskkonnaalased, sotsiaalsed ja majanduslikud prioriteedid;
- toote-/teenuserühmade tähtsus eelarve seisukohast;
- olemasolevate oskuste ja ressursside tase;
- kogemused säästvate hangete alal;
- töökaaslaste huvi KHRi vastu;
- oluliste lepingute uuendamine;
- säästvate valikuvõimaluste leidumine turul;
- poliitilised või õiguslikud ajendid (nt riiklikud õigusaktid).
  - *Mis on teie riigis õigusnõuete kohaselt juba kohustuslik?*

Kohaldamisala ja eesmärkide määramine

Eesmärkide seadmine

Selgelt teatatud KHRi eesmärgid

- pakkuda rakendamisele **tugevat poliitilist toetust**;
- väljendada organisatsiooni **otsustavust**;
- luua raamistik **edusammude mõõtmiseks**.

Kohaldamisala ja eesmärkide määramine

Eesmärkide tasemed ja näited

Hangete korraldusliku tulemuslikkuse eesmärgid

- Linn kohustub 2020. aastaks lisama säästvad kriteeriumid 100% kõigile hangetele.
- Hangete kaudu vähendatakse 2025. aastaks kasvuhoonegaaside kogust X tonni võrra.
- Hangete kaudu säästetakse 2020. aastaks X GWh energiat.

Hankekategooriate tulemuslikkuse eesmärgid

- Tagada 2020. aastaks, et ükski hangitud puhastustoode ei sisaldaks ohtlikke aineid.
- Tagada, et 2022. aastaks vastavad kõik uued hangitud ühistranspordibussid eriti madala heitetaseme normidele.
- Tagada, et 2025. aastaks kasutatakse 100% taastuvallikatest toodetud elektrienergiat.

Hanketegevuse tulemuslikkuse eesmärgid

- Kõik hanketöötajad saavad 2020. aastaks strateegilise planeerimise ja programmitöö koolitust.
- Strateegilise planeerimise ja programmitöö juhendid on asutuse sisevõrgus kõigile töötajatele saadaval.

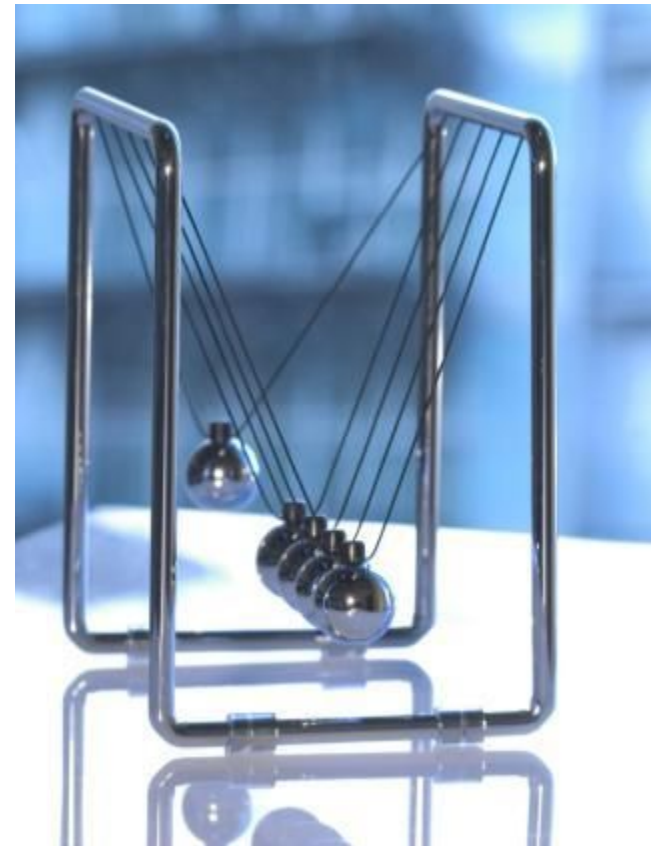
Strateegia arendamine

KHRi tegevuskava koostamine

Tegevuskavas peaks olema selged ja praktilised juhtnöörid, kuidas eesmärke saavutada.

Kirjeldage üksikasjalikult

- teie tegevuse kohaldamisala ja eesmärke;
- kaasatud sidusrühmi;
- määratud kohustusi;
- saadaolevaid ressursse;
- rakendamismeetmeid ja menetlusi;
- asjakohaseid arengunäitajaid;
- ajakava.

Strateegia arendamine

Hanketoimingud

Lisage konkreetseid meetmeid peamiste toote-/teenusevaldkondade kohta:

- määrake kindlaks asjakohased keskkonnaalased/sotsiaalsed hankenõuded;
- lisage need nõuded tegelikesse pakkumiskutse dokumentidesse;
- tagage tegevuse ja tulemuste järelevalve ning aruandlus.

Strateegia arendamine

Muud toimingud

- **Õpikojad ja koolitus** – koguge toetust ja arendage oskusi.
- **Töörühmad** – looge koordinaatori juhitud töörühm.
- **Arendage stiimuleid** – lisage KHR ametikirjeldustesse ja töötasude ümberhindamisele.
- **Kutseoskused** – kas saate arendada hankijate kutseoskusi välise koolituse kaudu?

Strateegia arendamine

Teavitustegevus

Teavitage järjekindlalt töökaaslasi ja väliseid sidusrühmi (sh tarnijaid) strateegiast ja eesmärkidest.

- **Teadlikkuse tõstmine** – seminarid, ümarlaua vestlused, uudiskirjad, organisatsiooni sisevõrk.
- **Teavitage tarnijaid kavatsustest** – nähke ette aega ja jagage teavet uute nõudmistega kohanemiseks.
- **Tutvustage tegevust** üldsusele.

Strateegia arendamine

Tulemuslikkuse jälgimine

Strateegia ja eesmärkidega seotud edusammude ja saavutuste järelevalvega tuleks tegeleda rohkem kui kord aastas.

Alates lihtsast andmebaasist KHRi kriteeriumide lisamise kohta ...

... kuni süsteemideni, mida saab siduda e-hangete platvormidega.

Strateegia arendamine

Kohustuste määramine

Kes peaks ja saaks vastutada KHRI rakendamise eest?

Määrake **KHRI juht**, kes ühendab strateegia ja tegevuse.

- Kes **juhib** KHRI strateegiat?
- Kellel on KHRI kohta **teadmisi ja kogemusi**?
- Milliseid **mõjukaid sidusrühmi** tuleks kaasata?
- Kas teil on vaja määrata (või värvata) **spetsiaalseid töötajaid**?
- Milliseid **väliseid oskusteadmisi** on vaja?

KHRI strateegia tõhus kasutuselevõtmine

Korrapärane ülevaatamine

Hoidke tegevuskava areng õigel teel järgmiselt:

- tegelege **korrapäraste ajakohastamiste** ja neist teavitamisega;
- korraldage **korrapäraseid ülevaatusi**.

Järelevalve ja aruandlus

Hindamine

See on hea võimalus

- kontrollida, kas **olete eesmärkidele jõudnud**;
- teha kindlaks **esinenud probleeme**;
- töötada välja **lahendusi**.

Järelevalve ja aruandlus

Järelevalvesüsteemi loomine

Allikas: Ecoinstitut (2016)

Juhtumiuuring: Flaamimaa valitsus

- Parandati KHRi kohta andmete kogumist veebipõhise süsteemi kaudu.
  - Süsteemile lisati KHRi miinimumkriteeriumid.
  - Süsteemi täiendatakse ja ajakohastatakse pidevalt vastavalt hankija suutlikkuse ja turu arenemisele.
- Kõik materjalid on kättesaadavad [siin](#).

Juhtumiuuring: Rooma pealinnapiirkond

- Kaupade ja teenuste iga keskkonnahoidliku hanke kohta täidetakse andmelehed ja saadetakse KHRi koordineerimisbüroole.
- Aastatulemusi jälgitakse ja esitatakse aruannetes.
- Veebipõhine järelevalvesüsteem takistab hankelepingu sõlmimist, kui KHRi andmeleht puudub.

Järelevalve ja aruandlus

Hindamine

Teie asutusesisesel ülevaatamisel tuleks käsitleda järgmist.

- **Tegevuskava** – kas kõiki toiminguid rakendati kavakohaselt?
- **Ambitsioonid** – kas eesmärgid ja toimingud olid liiga ambitsioonikad või liiga tagasihoidlikud?
- **Eesmärgid** – kas olete kindlalt teel eesmärkide suunas?
- **Kaasamine** – kas töökaaslased ja teised osakonnad on kaasatud poliitika ja tegevuskavade täitmisele?

Lisasuunised ja toetus

Procura+ käsiraamat (3. väljaanne, 2016)

Rohelised ostud (3. väljaanne, 2016)

Ringhangete juhend (2017)

Heade tavade näited

KHRi tugiteenus

KHRi teemal abi saamiseks võtke ühendust ELi tasuta

tugiteenusega

Euroopa Komisjoni jaoks töötas vahendipaketi välja ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonnasäästvuse teenistuses

Mooduli autor: ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonnasäästvuse teenistuses

Omanik, toimetaja: Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektoraat, 2019

Fotod: Pixabay.com, Creative Commonsi CCO litsentsi alusel

Vastutuse välistamine: käesolev vahendipakett on komisjoni talituste suunav dokument ja seda ei saa kuidagi sellele institutsioonile siduvaks pidada. Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis oleva teabe võimaliku kasutamise eest.